

SZABOLCS

(Telefonsz. az interurbán hálózatban: 132.)

POLITIKAI LAP.

(Telefonszám a városi forgalomban: 132.)

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 8 korona.

Egyes szám 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer, szombaton.

Szerkesztőség: IV. ker., Vasuti-ut 17.

Kiadóhivatal: Iskola-utca 3.

Lapunk a bel- és külföld minden nagyobb városában képviselve van

Városi ügyek.

Májerszky Béla polgármester, lapunk múlt heti számában elmondja, hogy miben egyezett Ő meg Bogár Lajos h. polgármesterrel annak idején, a sokat hánytorgatott „villaügyet“ illetőleg. Ezen nyilatkozata Májerszky polgármesternek, minket, valamint dr. Popini Albertet, teljesen fed, hiszen sem mi, sem pedig dr. Popini mást nem mondtunk, mint amit a polgármester mond nyilatkozatában. Nevezetesen, hogy az volt az ő, és dr. Meskó László orsz. képv. kívánsága ez ügyben, „hogymint addig, míg a nyári üdülésből haza nem jövünk, (t. i. Májerszky és Meskó) halasszuk el a villaügyek tárgyalását“. Erre a főjegyző válasza az volt: „hát jól van“.

Mi ennyit sem mondtunk ezen megállapodást illetőleg, mert a megállapodást állítólagosnak jeleztük.

Ezen megállapodást más oldalról tagadásba vették. Ugy állott tehát a dolog, hogy nem tudtuk mi, nem tudta a közönség, hogy melyik felel meg a valóságnak.

Májerszky lojális nyilatkozata után már tudjuk.

Nemes vonás Májerszky Bélától, hogy mintegy védeni próbálja helyettesének eljárását, amennyiben azt törvényesnek mondja. Hát ez igaz!

De más kérdés az, hogy mi a társaságban is legegységesebb kötelesség?! az ígéret megtartása, nem-e kötelező adott esetben a hivatalos életben is?!

Elhisszük készségesen a polgármester azon nyilatkozatát is, hogy ő nem tapasztalt tisztviselő társai részéről maga ellen fondorkodást annál kevésbé, hisz név- és újév napokon oly őszintén kívántak neki szerencsét, és vele szemben úgy viselkednek, hogy róluk alattomoságot és gazságot feltételezni nem akar. Hát legyen ez az ő hite szerint, a dolog ezen részéhez ez alkalommal nem szólnunk, de önkénytelen is eszünkbe jut az adoma, midőn egy polgártárs az engesztelő napon azt kívánta a másiknak: „Éljél te 120 esztendőig.“ „de mindjárt.“

Hát jól van! A tanács Májerszkyt óhajtja továbbra is polgármesternek. Mi is.

Nincs tehát intrika, ez ellen tehát nem kell a polgármesternek küzdenie, és van ideje a klikk és érdekszövetkezet ellen valamit tenni.

Ha azt nem akarja, hogy közszájon forgó dolgoknál őt szemrehányással, vagy ami még rosszabb hanyagsággal vádolják, legyen rá gondja, hogy a képviselőlet azon tagjai, kik bizonyos vállalatoknál érdekelve vannak, a tanácstól távol tartásuk magukat. Ez alkalommal ez ügyben csak ezt kérjük, ne hogy kénytelen legyünk iróasztalunk fiókjából adatokat előszedni. Legyen gondja rá, hogy a képviselőtestületi gyűlésekre szóló meghívók ne az utolsó percben, vagy pláne a tanyasiaknak elkésve kézbesítenessenek, legyen rá gondja, hogy a tárgysorozatba az egyes ügyek lehetőleg körülírva legyenek; továbbá, hogy a tanács tagjai és a szavazatra jogosult városi tisztviselők, az általuk javaslatba hozott nagyobb kiadásoknál, vagy beruházásoknál ne szavazzanak.

Legyen gondja a tisztviselők kvalitására is, mert most nagy a quantum, de nagyrészt rossz a qualitas. Körülbelül minden 36—38 családra jut egy fizetéses alkalmazott a városnál.

Valóságos menhelye a városháza a dolgozni nem tudó, vagy nem akaró mesterembereknek.

Szoktassa különösen az alsóbbrendű hivatalnokokat arra, hogy ők a polgárság alkalmazottjai, és hogy nem ezek vannak ők értük, de ők vannak a polgárság szolgálatában.

Legyen rá gondja, hogy a városnak minden üzletszerű objectuma a házi kezelésből kivéssék, mert az üzlelvezetéshez a városi urak nem értenek. Legyen rá gondja, hogy Nyiregyháza város értékes ingatlanai az eddig jövedelmezett 2%-nál többet hozzanak.

Hogy többé kevésbé a felsorolt hiányok más városoknál is megvannak, tudjuk, mi azonban szeretnők, hogy Nyiregyháza ne így lenne

a—á.

Két vezércikk.

Csodálatos véletlenségből helyi sajtónk mindkét organuma a múlt héten a magyar nyelv ellen intézett merényletről vezércikkelt és sulyos kritikát gyakorolt azok felett, kiket a „merénylet“ intentiójáért a felelősség terhel.

Mindkét közlemény azonban ugyanegy hibába esett akkor, amidőn a „jól értesültség“ elemi kellékének hijával szűkölködött.

A „Nyirvidék“ kritikája a helybeli izraelita ünnep megrontóival foglalkozott: joggal és méltán idézte a törvényt, a mely a

botrány előidézőivel szemben alkalmazásba lesz vehető. De az nem felel meg a valóságnak, hogy a nem kellő helyen alkalmazott tiltakozás a „magyar nyelv“ ellen irányult volna. Meg vagyunk róla győződve, hogy ily intentio fennforgása ellen nemcsak maguk a botrány előidézői és részesei, de azok is tiltakozni fognak, akik ellen az ünneprontó láрма irányult.

Sajnálatosabb azonban az a tévedés, amely a „Szabolcs“ múlt heti vezércikkének keletkezésére adott okot, amelynek sujejét a Porubszky Jenő kir. táblai elnök rendelete szolgáltatta. A tévedést az okozta, hogy a cikkirő sem a rendeletet nem olvasta, sem annak intentiójáról meggyőződést szerezni nem tartotta érdemesnek a fáradságra.

Az ügy elég fontos arra, hogy tovább is foglalkozzunk vele.

Az eset előzményét az igazságügyminis-teriumban a kir. táblai elnökök és főügyészek által tartott értekezlet képezi, a hol szóbeliségnek és közvetlenségnek a magyar nyelv jogai sérelme nélkül való hatékonyabb érvényesüléséről is volt szó. Aki tudja, hogy mit jelent az, ha a csak magyarul tudó bírák oly tőtárgyaláson vesznek részt, ahol a vádlottak, tanúk, sértettek mind csupán oláhul vagy rutén nyelven beszélnek; aki tudja, hogy a hites tolmács utján való érintkezés is mennyire elferdítheti az igazságot: az mind kívánatosnak fogja elismerni, hogy bírák és felek értsék meg egymást.

Mi sem természetesebb tehát, mint az, hogy nemzetiségi vidékekre csak azok a bírák fognak kinevezéshez, előléptetéshez jutni, akik a vidék nyelvét értik. Ez különben a mostani igazságügyminis-ter intentiója, amit meg lehet érteni. Hiszen a nép nyelvén való értés nem azt jelenti, hogy e nyelven folyik majd a tárgyalás, a határozat hozatal, a jegyzőkönyv, az ítélet, — hanem azt, hogy a bíró maga is megérti az ügyfelek előadását, és a tolmácsot esetleg ellenőrizheti. Ne feledjük el, hogy a statisztika a debreceni kir. ítélőtábla területén 300.000 csak oláhul, és 150.000 csak ruténül beszélő egyént számlál. Ezeket egy-hamar magyar nyelvűvé tenni nem lehet.

És most kérdjük, mi kívánatosabb a magyar államiság szempontjából, az e, hogy a nemzetiségi vidékek bírói karát oly egyének képezzék, kik ama vidék nemzetiségi nyelvét nem tanulták, hanem azzal születtek? — Gondoljunk csak a politikai szerekre! — Avagy nem célszerűbb-e, ha eme nemzetiségi vidékeken is a fajmagyar bírák töltenek be a bírói és ügyészi hivatalokat? — A bírónak a magyar nyelvet bírnia kell, — tehát a nemzetiségi születésű bíró a magyar vidékeken jól betöltheti helyét; — ellenben, ha a magyar bírói kar csak annyira törekednék, hogy a nemzetiségi nyelveket megértse: akkor a nemzetiségi vidékek bírósága is általa lenne betölthető, ahol tehát ők a bírói széken és a társadalomban nemzetiségi missiót teljesíthetnének. — Ezeket felül még a magyar bírói

L. M. B.

védjeggyel ellátott női-, férfi- és gyermekcipőink, melyek a legcsinosabbak és tartósabbak, kizárólag

EISLER KÁROLY

női- férfi-divat és rövidáru üzletében kaphatók
NYIREGYHÁZÁN.

(Telefonszám: 114).

karnak anyagi érdeke is, hogy mentül több hely nyiljék meg számára.

Ez a táblai elnök rendeletének az intenciója, melytől a hazafias célt ép oly kevésbé lehet megtagadni, mint azt, hogy a bírói kar érdekét is szolgálja. Ez a rendelet az összes törvényszékekhez el lett küldve, így a nyiregyházihoz is, a mely rendelet arra a kérdésre kér választ és kimutatást, hogy vajjon a fiatalabb és könnyebben tanuló generáció a fentt vázolt magasabb szempont és cél érdekében gyarapodott-e nyelvismereteiben?

Ennek a rendeletnek, amint látható, a tiszalöki, kisvárdai, nyirbátori vagy nagykállói járásbíróóságok területére nincs különösebb jelentősége. De alig tagadható, hogy még Nyiregyháza sokszor kell a tót tolmácsot alkalmazni. Kiváló elismerés és dicséret illeti a város közhatóságát és az ág. evang. egyházat, hogy ez a szükség immár mind ritkábban fordul elő. De ha ez a tény annak a bizonyítéka, hogy itt a tót nyelv ismerete nélkül is szolgálható az igazság, egyszersmind az is igaz, hogy itt még nálunk elsajátítható a tót nyelv, melynek ismerete jegyzői karunk előtt a tót vidékek bírói karát is könnyebben elérhetővé teszi.

Nem áll tehát az, hogy a megtámadott leirat a mi törvényszékünkhöz a tót nyelv érvényesülése érdekében lett intézve és hogy az, a magyar nyelv jogait csorbitani kívánta volna. Félreértük ezt azok, akik figyelmen kívül hagyták, hogy a teljesen azonos szövegű leirat főleg a zilahi, szatmári és a máramaros-szigeti törvényszékekkel illeti a magyar nyelv és a magyar bírói kar jövőjének az érdekében.

L.

Néhány szó a magyar nemzeti állam kiépítéséről.

Irta: Tali Ferencz Lajos.

(Folytatás.)

Nézzenek csak önök szét — csak a legközelebbi szomszédságában!

Herceg *Sewarzenberg*, herceg *Lichtenstein*, herceg *Windischgrätz*, meg több hasonzorú osztrák herceg, gróf és báró, no meg *Frigyes* főherceg — az önök véleménye szerint is — elég jó familiából származtak és mégis — főhercegi, vagy egyéb főnemesi rang mellett mindegyiknek van valami kis mellékfoglalkozása. Az egyik nem restelli azt, hogy posztógyáros, a másik vasgyárat alapított, a harmadik lisztet, a negyedik ászok sörrel, a többi pedig isten tudja miféle portékával kereskedik!

Azt pedig fölösleges önök előtt magyaráznom, hogy Németországban, de különösen Angliában csaknem minden második főnemes egy-egy gyárnak, ipari vagy kereskedelmi nagyvállalatnak *boldog* tulajdonosa. És a tisztességes polgári haszon mellett főleg az a tudat teszi őket boldogokká, hogy vállalkozásuk által kiterjedt vidékek lakóinak — nagynak s kicsinynek egyaránt — gondtalan, tisztességes megélhetést biztosítanak.

Képzeljék el csak önök, hogy micsoda nagy szolgálatot tennének a magyar iparnak és kereskedelemnek, a magyar kulturának és így a nemzetnek is, hogy ha parlagon heverő millióikkal Erdélynek azokon a részein, ahol a föld már nem termőképes, ahol a nép éhez, ahol a kivándorlás megdöbbentő, kisebb-nagyobb gyárat, ipartelepét létesítenének. Egyes új iparágak meghonosítása — már csak nemzetgazdasági szempontból is — mindenestre előnyösebb, üdvösebb volna erre az országra, de talán még önökre nézve is mint a már meglévő, avagy ujonnan létesítendő hitbizományok, mert ha már ön nem is, legalább utódaik boldogan élvezhetnék a befektetésnek busás kamatait. És — valljuk be őszintén, — hogy ez a jövedelem — a közel jövőben feltétlen szükségképpen elkövetkező

önálló gazdasági berendezkedés esetén — a legbiztosabb alapokon nyugodnék.

Utóvégre is sehol sincs megírva az a törvényben, hogy a szegény emberekből dúsgazdaggá vedlett nagyiparosok és nagyvállalkozók új főnemesekké legyenek; de sokkal inkább követeli azt a modern haladás, hogy a dúsgazdag régi főnemesek — belátva a kor követelményeit — új iparosokká és nagyvállalkozókká váljanak. Ez, — úgy hiszem — már csak nemzeti szempontból is elkérülhetlenül szükséges volna.

Főnemesek ilyen nagy üzemek felállításával nagy mértékben előmozdítanak a legszegényebb vidékeken a jólétet, a kulturát, a magyarosodást és tényleg azt a hivatást töltönek be az országban, amelyre őket a történelem predestinálta.

Szegény székely testvéreink!

Milyen boldogok volnának ezek az okos, szorgalmas, ügyes emberek, ha módot nyújthatnánk nekik arra, hogy otthon, az ő hegyeik között boldogulhassanak s ne kelljen ezrével kivándorolniok Romániába, ahol a magyar faj részére örökre elvesznek.

És végül a nagy gyárak és ipartelepeknek a nemzetiségi vidékeken való felállítása óriási mértékben előmozdítaná, megkönnyítené a nemzetiségi kérdés megoldását is. Pedig ez sem a legutolsó feladata ennek a nemzetnek.

Állítsunk fel csak például egy román faluban egy gyárat, ahol a családfő napi 2 koronát, az asszony 1 koronát, a családhoz tartozó két, tizenkét éven felül lévő gyermek napi 50—50 fillért kereshet, amely összeg évi 1400 korona állandó és biztos jövedelemnek felel meg — s ez a példa a külföldön csaknem minden második faluban látható, akkor — majd meglátnók — mire menne a pápa vagy a dászkál az ő államellenes izgatásaival. Bizonyára ezt felelné csábító szavaira a jólétben élő román atyafi:

— Dutye la Draku!

Ami legszelidebb magyar nyelven kifejezve is ezt jelenti:

Eredj a pokolba! Az én családom megélhetése biztosítva van!

Pillantsuk be csak — ha már itt tartunk — Erdélynek nemzetiséglakta részeibe. Rettenetes nyomorusággal találkozunk és azt tapasztaljuk, hogy a nép az állattól ugyszólván csak a formájára nézve különbözik. Egyebekben piszkos, büzhödt és rothadt szalmával fedett odujában, istentől-embertől elhagyadva, moslékhoz hasonló darán tengődik. Csak természetes dolog, hogy ezeket a félig vad mőcokat — az ismert jelszavak hangoztatásával — nem nagy fáradtságba kerül a fanatikus agitatornak a magyar haza ellen felingerelni.

A magyar nemzeti eszme terjesztése és megvédése szempontjából nem is remélt fényes eredményt érhetnénk el, ha a nemzetiségi vidékeken felállítandó gyárak és ipartelepekre — a szükséghez képest — legalább 50% magyar munkást és egy sereg megbízható, lelkes magyar hivatalnokot telepítenénk be.

Mert minden kétségen felül áll, hogy a nemzetiségi vidékre való ilyen telepítések nemcsak a nemzeti államnak válnak javára, hanem rendkívül fontos társadalmi és gazdasági eszközül is szolgálnak.

Mint az erdélyi viszonyok alapos ismerője, személyes tapasztalataim alapján mondhatom, hogy például egy, a legexponálabb nemzetiségi vidéken, 75 kilométernyire a legközelebbi vasuti állomástól, magyar szellemben vezetett ipartelep nemcsak a magyar nyelv és kultúra terjesztője, hanem — magához vonzván a közeli falvak lakosságát is — a nemzeti államnak ugyszólván bevehetetlen védbástyája lehet. Ide, a kis magyar kultúra köré húzódik ugyanis a vidéknek nemcsak kis számban lévő magyar intelligenciája, hanem maga az intelligens román közönség is. Valamenyien központnak tekintik, ahova ugyszólván naponta eljáznak.

Csak természetes azután, hogy a közvetlen, naponta való érintkezés folytán a barátság a magyarok és románok között intenzívebbé válik s a társaságban lassan-lassan nemcsak a magyar nyelvnek, de a magyar szellemnek is vezető szerep jut. (Folyt. köv.)

A Sóstó s a többi!

Mindenekelőtt kijelentem, hogy ez, amit irok, sem nem kritika, sem gramatika, sem nem polemia, de még rosz tanácsadással sem vádolok senkit! Azt azonban határozottan állítom, hogy ha a Sóstó vizének előteremtése s a sóstói építkezések körül, értem a vendéglő és fürdő ujjá- és hozzáépítését s a Sóstó környékén magánosok által építendő villákat, oly mély tudománnyal és elme éllel vitatkozunk, ugy járunk, mint az a kis s. mérnök, aki 800 frt évi fizetésből 900 frtba lépven elő, nagy mérnöki tudománnyal kiszámította, hogy havi gázsija 74 frt 99 krt fog kitenni, holott minden nem mérnök jól tudja, hogy $900 : 12 = 75$ t. i. forint, s csak igen finom mérnöki számítással lehet belőle 74 frt 99 krt kihozni.

Minden félreértés kikerülése céljából kijelentem, hogy ezen mérnöki számítás nem Nyiregyháza történt.

De gyerünk csak a Sóstó vizéhez. Mindenki tudja, hogy fürdő viz nélkül nem igen existálhat, kivéve, ha az ember orvosi rendeletre: lég, homok, vagy nap fürdőt nem vesz, ezen különleges fürdők után is meg szokott az ember mosakodni, a mosakodás pedig ezen idő szerint még vízzel történvén, a víz tehát a mosakodás és fürdésnél főszerepet játszik. Mivel pedig a mi Sóstónknak ugy mosakodás, mint fürdésre alkalmas vize maholnap nem lesz, ivó vize pedig egyáltalán nem is volt, nem is lesz: első és legfőbb kellék a víz előteremtése és állandósítása.

És itt igazat adok azon véleménynek, hogy a Sóstó alatt tenger nincsen, s hála Isten, hogy nincsen, mert esetleg belesüllyedhetne az egész Sóstó és vidéke s lenne egy óriási nagy tó a helyén, amivel ugyan nem tudna megbirkózni sem Nyiregyháza város, de még tán a vármegye sem, csak a kis vicinek volna hasznos: mert igen, de igen sok heringet szállíthatna bele. Midőn pedig ez idő szerint a Sóstónak igen kevés vize van, tehát meg lehet vele birkózni, lássuk hát hogyan?

A Sóstó környékbeli ásatások igazolják, hogy az egész vidék földje a 30—40 méter legfelsőbb réteget kivéve, több méter mélyre terjedő sárgásbarna, helylyel piszkos fehér és szürke kitűnő agyag. Ezen tulajdonságánál fogva a vizet sem alulról fel, sem felülről alá nem bocsátja, kivéve, ha azt át nem törlik, de éppen azért, hogy agyag, a víz eltartására igen alkalmas. Hát miért nincs akkor mégis víz? Abból az egyszerű okból, mert a Sóstó viz medre nem elég mély. Tehát ha azt akarjuk, hogy a Sóstónak állandóan legyen sok vize, minthogy fenék vizet nem kaphat a környékről összegyűlő eső és hó befogadására, a Sóstó medrét szélesíteni s vagy 150 cméterrel mélyíteni kell. Azonkívül kell egy alkalmas helyen egy ivásra alkalmas nagy kutat furatni, vagy ásatni nagy kaliberrel, melyből a víz az állandóan működésben levő fürdőházi gép által szivattyuztatnék a Sóstó medrébe, hogy vízhiány semmi esetre se legyen.

Azt hiszem azonban, hogy e nélkül is volna a Sóstóban kellő mélyítés mellett elég víz, mert a Sóstótól 100 méternyire ázott 30 m. hosszú és 4 m. széles, 150 cméter mély két vályoggyödörben most is van bőven víz, tavasszal színig volt mindakettő, tavasztól őszig csak 20 cmétert apadt. Az igaz, hogy ezen két gödör vize legalább 1 méterrel mélyebben fekszik, mint a Sóstó vize s ugyanannyival magasabb benne a vizoszlop

Legujabb ruhadíszek nagy választékban. Kizárólag hazai gyártmányu szörme boák óriási választékban már megérkeztek. KOHN IGNÁTZ üzletében, Városház-palota.

is. E példa mutatja, hogy kellő mélységű tömederben a víz késő őszi megmarad, dacára annak, hogy ezen gödrökbe a víz közeli rétről gyűlt egybe, mégis színig megtelt, s egész nyáron a környékbeliek öntözésre is használták, mindazonáltal az összes apadás csak 20 cméter volt. Mennyivel inkább lehetne a Sóstó vizét felduzzasztani, ha az ágyát kimélyítenék s a környékét pedig úgy szabályoznák, hogy mintegy 200 holdnyi területéről az esővíz és hólé a tóba nyerne befolyást. — Szükséges volna e célból egy egyenes csatorna ásása a Sóstó déli részétől a vasúti irányban a réten keresztül s ellenkező irányban éjszak felé is egy.

Ezen két csatorna volna hivatva, hogy a környékbeli vizeket a szikes talajokról elfogja s a tóba bevezesse. Egyidejűleg meg kellene szüntetni a tó körüli legeltetést is, mert azt hiszem, hogy 15—20 marha ott tartózkodása nem hat desztillálólag a Sóstó vizére.

Ilyen formán víz lesz bőven s a fürdő is virágozni fog, tehát építeni és csinosítani kell a Sóstót még akkor is, ha a víz sziksó tartalma idővel elveszne. Hogy el fogja vészíteni az is biztos, de sem mi, sem unokáink azt meg nem érik, mert gyógyfürdő lesz az még 100 év múlva is. — Ennyi időre pedig érdemes építkezni. Hisz tudjuk azt, hogy a kénes vizek gyógyhatása a szervezetre semmi s még az orrnak is kellemetlen, mégis hány ember keresi fel ezen gyógyfürdőknek kirendelt helyeket — s az emberek gyógyulva távoznak onnét; csak hogy kevesen tudják közülök, hogy őket nem a kénes víz gyógyította meg, hanem az, hogy pihentek és fürödtek. Mennyivel inkább lehet és kell tehát építkezni egy olyan fürdőn, ahol a víz gyógyhatású is. — Építkezés nélkül a Sóstó felvirágozni soha sem fog, mert ha a vendég a kényelmet, szórakozást, jó konyhát fel nem találhatja, nem fog oda menni. A sóstói fürdőt vizkurára is be lehetne, de be is kellene rendezni s ez által új vendégekkel szaporodna s népesedne be Sóstó ligete. Végül minden tényezőnek teljes erejével oda kellene hatni, hogy a Sóstó környéke magán villákkal beépíttessék. Ennek van értelme, mert itt pormentes a levegő s a tüdőre s általában az emberi szervezetre oly kitűnő és jótékonyhatású, hogy bátran lehetne itthon eltölteni a nyarat s a villa befektetett tőkéje így hamar vissza térülne. Mert képzelhetni lehet-e jobb és szebb helyet, mint egy fürdőt környékezve majdnem ezer holdnyi erdővel s ugyanannyi területű szőlőkultúrával? Hisz ha itt meg nem gyógyul valaki, hát seholy, mert itt valóban pormentes és ózondús a levegő, nem úgy, mint az erdőmenti ózólők-nél, ahol a talyigások és magánfogatok toronymagas porfellegeket kavarnak fel.

Hogy ezen poros levegőben nyaralni nem nagyon egészséges, példa rá egy fiatal orvos ismerősöm, aki mielőtt még nem nyaralt az ózólőben épített villájában, ifju erővel, fiatalosan, — minthogy fiatal is — s most, hogy az ózólőben nyaralt, nyáron is gérokkban láttam 25—30 fokos melegben akár hány-szor, s ezen kellemes üdülésre ráköltött vagy 10000 koronát.

Nem kell tehát nagyon fájlalni azon 29 villateltket, amelyeket az ózólők folytatásában húzódó erdőből kellett volna kihasítani, miután láttuk, hogy a levegője poros s így nem egészséges.

Kárpótolva lesznek az ebbeli igények, ha a város erre a célra a Sóstó körül jelöl ki villák építésre alkalmas telket, ez által magát a Sóstót népesebbé s jövedelmezőbbé, élénkebbé lehetne tenni. Videant Consules!

Akárhogy akarja a nemes város — csak jól akarja.

Nyiregyháza, 1906. szept. 26.

Vertse Károly.

Képek Nyiregyháza éjjeli világából.

— Ötödik közlemény. —

A „cechlány.“

Mondottam volt, hogy a kaszírnök több-félék. Egyik válfajuk: az u. n. cechlány. A cechlány a kaszírnök társadalmában igen

különös pozíciót foglal el. A „majdnem“ kaszírnök közé tartozik, de inkább sorozható az „Überkaszírnök“ közé. . . . Ha akarod, proletárnak nézheted, ha azonban az izlésednek így jobban felel meg: arisztokratának. . . .

Miután azonban ebből a meghatározásból senki emberfia ki nem süti, hogy mi is voltaképpen a cechlány: némi bővebb információval szolgálunk felőle. Tehát:

A cechlány többnyire, sőt rendszeren a női nemhez tartozik. Kora a 16-ik életévtől a 28-ig terjed. Fogai rendszeren épek, anyagi viszonyai rendszeren rendezetlenek, vallásviszonyai pedig rendszeren titkosan rendezetlenek. A fő azonban, hogy szerelmi viszonyai rendezettek legyenek. — A cechlány olyan kaszírnök, akinek a kasszához annyi köze van mindössze, hogy benne ül. Egyébként nem írja fel, hogy hány meleg, hány hideg ital fogyott el, egyáltalán nem ír fel semmit, mert az írást elvégzik helyette a költők, akik pajzán rimekben éneklik meg a női szépségeket, melyekből a cechlánynak rendszeren bőven kijutott.

És e mellett, hogy tud szeretni?! Tökéletes művészettel! Valóban a tiszteletreméltó öreg Ovidius vajmi okosan cselekedett, mikor a szerelem művészetéről könyvet írt. Mert szeretni ugyan egész nyárspolgárian is lehet, papi áldással, anyakönyvvezetői hitelesítéssel és több nevetlen gyerekekkel ellátva, de azért mégis sokkal szebb, ha az emberek szerelmében van némi szentimentalizmus, némi sóhajlás, némi önfeláldozás, némi romantika és még ezenfelül is egy csomó némi, ami a szerelmet élvezhetőbbé teszi. . . . Csókolni lehet lagymatagon és szenvedélyesen, hogy ne mondjam: hősi elszántsággal és akárki akár mit mond: — a csóknak az utóbbi fajtája az érdekesebb. Van valami benne a tökéletességből, az ideális állatiasságból, szóval az igazi emberiből. És ez az, ami a szerelmet művészetté avatja. Férfiakra és hölgyekre egyaránt ráillik a tétel: csókolj meg és meg mondom, ki vagy?! Művész-e, vagy kontár, intelligens szerelmes-e, avagy az ölelések analfabétja?! Mert, mint mindenben, a szerelemben is a legvonzóbb a művészeti elem. A cechlány pedig művésze, virtuza a szerelemnek, a vad, a vérbeli, a minden fenntartás nélküli, a lázas ölelésnek, csóknak. Az ő csókjai nem „leheletszerű“-ek, mint a regényhősnők és vérszegény asszonyoké, nem is az ajkával csókol, hanem — oh szent örültség! — a nyelvével; valóság-gal a nyelvével, mint a galambok. És az ölelései?! . . . Istenemre, így ölelni csak egy cechlány tud, vagy a „tisztességes asszony“, ha — nem az urát öleli. . . . És erre a művészetre a cechlánynak szüksége is van. Mert ez az ő erőssége, sőt mondhatnók: ez az ő szerszáma, mely képessé teszi hivatásának betöltésére.

A cechlány hivatása u. i. az, hogy a „balek“ címmel és jelleggel felruházott alakokkal minél nagyobb cechet csináltasson. Ennek u. i. meg van a maga módja, amelyet nagy pszichológiai tanulmányok alapján állapított meg valami zseniális kávéháztulajdonos, akinek nevét a hálátlan utókor — legnagyobb sajnálatunkra, — nem őrizte meg az örökkévalóság számára. Maga a módszer azonban megmaradt, sőt tökéletesedett.

Minden lumpnak meg van a kitűnő tulajdonsága, hogy szerfölött el büvöli egy szép szempár, egy „kék szempár.“ A lumpok tisztelik a nőket, hogy — rövid életűek legyenek a földön. . . . Ha tehát a lump bevonul valamelyik éjjeli kávéházba: első dolga, hogy a kasszában ülő hölgynek leadja hódolatának kifejezését. Ha a hölgy véletlenül cechlányi minőségben van jelen, bájosan mosolyog és igen érthető célzást tesz arra, hogy a — pezsgő igen szép és okos találmány. . . . Az ifju, kit ez a nagyfokú bizalom erősen meghat, érzelmeit rögtön kifejezésre is juttatja egy üveg jóféle borban, melynek elfogyasztásához udvariasan kikéri a cechlány jóakaratu segítségét is. Ez egy-két példány szégyellős mosoly után elfogadja a felajánlott poharat. — Az első palack bor tüneményes gyorsasággal elfogy, mire önagysága duhajan felkiált:

— Azt a huncut csillagját a világnak, de jól mulatok! Hogy a menykő csapjon a kávéba, de kicsik a palackjai! . . .

Az ifju boldognak érzi magát. (Ez még

sokkal jobb, mintha pld. apának érezné magát. . . .) — Boldogságát most már egy-két palack borban, vagy egy üveg Törley-Casinóban juttatja kifejezésre és sűrűn koccint a cechlánynyal. A hangulat emelkedik. A cechlány „véletlenül“ feldönti a palackokat, melyeket hamarosan pótolni kell. Közben megkötődik a fiatal ur és a tündér között az „örök barátság.“ . . . A tündér olvadékonyan sugja:

— Maga nagyon édes ember. Maga tesz nekem. Maga nagyon intelligens és igen finom sablonja van. . . .

A „finom sablonos“ urat nagyon meghatja az, hogy ő intelligens. — Nem is sejti ugyan, hogy ő nagysága mit értett a „finom sablon“ alatt, de az ilyenkor teljesen mellékes is. Ilyenkor az embernek bizserog a szíve és rózsás szerelmi ábrándok lepik meg, amiben nagy része van annak a két és fél cigánynak is, aki az asztal mellett bánatosan huzza, hogy aszondja:

„Tur a disznó, tur a mocsár szélen,
Tartottam szeretőt, de már régen . . .“

A fiatal ur ilyenkor felemelkedik az érzelmek azon magaslatára, ahol a bor megszűnik és a pezsgő kezdődik. Eldurran az első Törley dugó és elcsattan egy édes, szerelmes csók, mely azonban a legnagyobb jóakarattal sem nevezhető — elsőnek. . . .

Mikor a cech már felnött akkorára, amennyit a fiatal ur tárcája, a külső jelek után ítélve, elbir, a cechlány kijelenti:

— Nem iszom többet.

És nem is iszik. A cech már meg van, a lump fizet és makacsul várja a tündért, hogy hazakisérhesse. A tündér önagysága azonban már valamely hátsó ajtón ekkorra eltűnt. . . .

. . . . Az ivástól szédülő fejjel halad a hajnali szürkületben egy leány. . . . Valamelyik mellékutcában azután eltűnik. És alszik másnap délig, kábultan, álom nélkül. . . . Másnap aztán összetörve, elvászott idegekkel megy megint robotolni. . . . Inni, beugratni egy-egy férfit a dorbézolásba. . . . Ezt havi 15 forintért . . . És ezért egy-két év alatt megvéni, elfonyad, tönkret megy. . . . Vigan élt, az igaz. Borral, szerelemmel betelni soh sem kell. . . . És az ember csak egyszer él. . . .
Igy a „cechlány.“

HIREK.

Aktuális dalok.

Sztrájkolnak az orvosok. . . .

Ez a világ nem pöfékelt,
Amióta áll, s forog:
Sztrájkba állnak, szervezkednek
Az Aeskulápdoktorok. . . .

S bajuk égető sebére
Ha nem kapnak flastromot,
Tőlük is hiába várnak
Receptet. — Szörnyű dolog!

Leteszik a karbol-vattát,
S leteszik — oh, — a csipeszt,
Nem felejtí senkiben sem,
A doktor ha sztrájkba kezd. . . .

Leteszi a boncolókést,
Meggyilkolt paraszt előtt.
Üngyilkosság, szurás, lövés,
Nem izgatja immár őt. . . .

Hogyha minden gonococcus
S bacillus az égnek áll,
S a mikrobák tánca keinek,
Az most neki tutegál. . . .

A legszebb appendicius
Munkába egyet se csal,
Sem a luesz, sem a tábesz
Ezerféle bajjal. . . .

Terjedjen a kór, a járvány
És a hörghurut, ha kell . . .
. . . És e sztrájk hírére nyomban,
Az öröm zsvajja kel. . . .

Akiket ágyban találtak
Hosszu hónapok, hetek,

Fölpattan a vánkosáról,
Mind a halálos beteg. . . .

Most a láz egyet se rángat,
És a görcs egyet se bánt.
Orvosságot sutba dobja
S örvend mindje egyaránt. . . .

Dalra, táncra egy se gyenge,
S fujja a beteg torok:
Hála isten, meggyógyulunk,
— Sztrájkolnak a doktorok! . . .

Képviselő. Tegnap délután a város képviselőtestülete gyűlést tartott, amelynek azonban nem volt fontosabb tárgya.

Geduly Henrik kiténtetése. A helybeli ág. ev. egyház főpapját, Geduly Henriket, nagy kiténtetés érte, az egyházmegyei közgyűlés egyházmegyei főjegyzővé választotta, mely állás tudvaleg a püspök után legmagasabb egyházi állás.

Kinevezés. Vozári Gusztáv, segédtelek-önnyvezetőt az igazságügyminister telek-önnyvezetővé kinevezte, és szolgálataira a nyírbátori kir. járásbíróhoz osztotta be.

Kirándulás. A debreceni ügyvédek vasárnap testületileg átrándultak Nyíregyházára. Az állomáson a nyíregyházi kartársak fogadták őket, akiknek nevében a vendégeket dr. Szabó László üdvözölte. A debreceniek nevében dr. Márk Endre köszöntö meg a szíves fogadtatást, a Koronában elfogyasztott villásreggeli után az ügyvédek városunk előkelőségeivel együtt kivonultak a Sóstóra, ahol a késő délutáni órákig együtt maradtak. Az ebéd alkalmával szebbnél-szebb felköszöntők hangzottak el.

Névváltoztatás. A magy. kir. belügyminister megengedte, hogy Teitelbaum Sámuel kisvárdai lakos, vezetéknevét „Terényi“-re megmagyarosíthassa.

Az igazságügyminister dr. Sarvay János kir. törvényszéki bírót a nyíregyházi kir. törvényszék területére vizsgálóbíróul kirendelte.

Vizsgázott önkéntesek. A huszárönkéntesek vizsgája Miskolcon volt, amelyen helyből a következők vizsgáltak le: Szentkirályi Árpád, Reisner Gusztáv, báró Appel Jenő, Seethal Ferenc, Maderspach János, Nagy Lajos, gr. Mailáth György, Jankovich-Bésán Endre, Polgári István, Telegdy László, báró Fiáth Tibor, Miklós László, Marjay Barnabás, Hell Miksa, Bosenberg Tibor, Lichtmann Imre, Nozdroviczky Pál, dr. Koller István, dr. Kovách László, Pappszász Tamás.

A nyíregyházi honvédség kenyérszállítása. Az érdekeltek figyelmét a debreceni kereskedelmi és iparkamara ezennel felhívja a kassai III. honvéd kerületi parancsnokság által közzétett árlejtésre. Versenyárgyát képezi: a III-ik honvédkerületi, szatmári, m.-szigeti, nagykarolyi, nyíregyházi és munkácsi ezredének kenyér és zab szállítása. Az ajánlatok Szatmárnémetire, M.-szigetre és Nagykarolyba 1906. évi október hó 23. d. e. 9 órájára, nyíregyházaira október 23-án d. e. 9 óra, a munkácsira 1906. évi október hó 26-án d. e. 9 órára nyújtandók be. A bánatpénz összege 2% mely az ajánlat kapcsán küldendő be. Az ajánlatok szatmári, m.-szigeti és nagykarolyi ezred szükségletére nézve: a szatmári, a nyíregyházi ezred szükségletére nézve: a kassai, a munkácsira nézve: a munkácsi honvédezred kezelési irodájába küldendők.

Megmérgezett gyermek. Suhajda János, Erzsébet nevű 4 éves gyermeke az ujszőlő-soron a szabadban játszadozott. Hirtelen rosszul lett, és rajta az orvos nadragulya mérgezést konstatált. Valószínűleg az árok partján nőtt gyom között talált rá a mérges növényre. A gyermek már túl van minden veszélyen, de a város, vagy a kertség lekaszálthatná az árok partját, nehogy hasonló szerencsétlenségek fordulhassanak elő.

A Nykv. váróhelyisége. A kisvasutak igazgatósága elhatározta, hogy a megyeházateren egy 17 méter hosszú, díszes kivitellű váróhelyiséget építtet. Az utasok ugyanis az időjárás viszontagságai ellen ma nincsenek megvédve és egyre erősebben sürgetik a belvárosban egy megfelelő váróhelyiségnek a felépítését. Az épület el lesz látva a szükséges melléképítményekkel s így megoldást

nyer a rég huzódó nyilvános illemhely ügye is. Felmerült az a terv, hogy a dombrádi vonatok ezután ne álljanak meg a város háza előtt, hanem csak a megyeházateren, mert a vidékiek olyan nagy tömegben gyülekeznek ott össze, hogy a közlekedést akadályozzák. Foglalkoztak a jelzőcsengők dolgával is, amelyek állandó jókarban tartására nagy súlyt fektetnek. A szentmihályi-utca és Sárkány-köz elejére a nagyobb biztonság kedvéért figyelmeztető táblákat állítanak fel. Itt teszszük szövé, hogy a gazdálkodók nagyobb gondot fordíthatnának jószágaikra, különösen a csordába járó teheneikre, mert előfordul, hogy azok a kapuk zárva tartása miatt félórákig is a házak előtt tartózkodnak és veszélyeztetik a vonatok közlekedését. A napokban is a Kossuth-utcán a Dombrád-felé haladó vonatot kellett megállítani mert a gyalogjárdán álló és a fákat legelő tehén hirtelen a sinekre tért le és úgy folytatta tovább a galyak fogyasztását. A vonat közvetlenül mellette állott meg. A mótörvezető pedig egy kinyújtott bottal hajtotta el a vonatot közelségét fel sem vevő állatot.

Családi perpatvar. Szuromi György kiskallói fiatal gazda, hozzátartozóival együtt, burgonyát ástott. Munkaközben a gazda össze-civódott az apósával. Szurominé az apjának fogta a pártját, ami a férjet annyira felingerelte, hogy az asszonyt a kapájával leütötte. Szurominét eszméletlen állapotban szállították haza. Állapota válságos.

A nyíregyházi iparos-ifjúság önképzőegylete saját pénztára javára holnap az „Ipartestület“ dísztermében világposta és táncdal egybekötött zártkörű jelmezes szüreti ünnepélyt rendez. Belépti díj: Személyjegy 1 kor. 20 fillér. Családjegy 4 kor. — Az ünnepély kezdete este 7 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. A multság szokatlanul kedélyesnek ígérkezik és általános iránta az érdeklődés.

Baleset. Povazsanyecz András helybeli lakos a szőlőtelepre hordókat szállított. Utközben a kötelék meglazult és a lovakat hajtó Povazsanyecz a hordókkal együtt a földre esett. Povazsanyecz súlyosan meg sérült. Beszállították a helybeli kórházba.

Kéménytűz. Szerdán a „Koroná“-ban kéménytűz volt. A tűzoltóság kivonult és megakadályozta a tűznek a tetőre való elharapódzását.

A Duna—Tisza csatorna ügye bennünket is közelről érdekel, mivel annak megvalósítása nélkül a Szabolcsmegyében tervezett csatornák sem építhetők meg. Folyó hó 26-án a csatornázás ügyében a fővárosban népes értekezlet volt, amely a budapesti és csongrádi torkolatok ügyében foglalt állást. A minster e kérdésben nem nyilatkozott és kijelentette, hogy a jövő hó elején egy műszaki küldöttséget küld ki a helyi viszonyok tanulmányozására.

A kocavadász. Kónya Lajos hajdunánási lakos a vadászoknak azon csoportjához tartozik, amelynek tagjai mesés sikerekkel dicsekszenek, de bizonyítani nem tudnak semmit. Aféle kocavadász, aki akkor visz haza nyulat, hogy ha olcsón tud vásárolni. Mult vasárnap is szokása szerint, az Ujfehértó határban cserkészett. Hirtelen megmozdult előtte a gyom és ő érezte, hogy eljött az az ünnepélyes pillanat, amikor golyójától első ízben fog vér folyni. Tüzelt és halálra vált arccal látta az általa meglőtt jószágot fektéből felugrani. Azt hitte, hogy a nyulak ösanyját találta el, mert a nagyság az ő pompásan működő képzelőtehetségét is szégyenben hagyta. Álmélkodásából Nádas János nyíregyházi gazda riasztotta fel, aki meglőtt lovának az árát követelte. Minthogy Kónya egy urasan kiejtett „pardon“-nál nagyobb elégtételt adni vonakodott, most a bíróságnál lesz az ügynek folytatása és a szerencsétlen kezű vadászszal szemben a m. kir. bíróság fogja illő komolysággal, a fizetés összegét megszabni.

Hőesés. A mult szerdán reggel olyan havazás állt be, mely szeptember végén nálunk annyira szokatlan, hogy öreg emberek sem emlékeznek hasonló időre.

Vérengző suhancok. Kemecsről értesítenek, hogy Borbély Sándor, 17 éves legénykét Boros József, Nagy Gábor és Bozsó Antal

összeverték. A tettesek szintén 20 éven alóli suhancok. A megvert fiatal ember annyi és olyan ütlegeket kapott cséppel és vasvillával, hogy életbenmaradása kétséges.

Szüret. E héten legtöbb helyen meg volt a szüret, mert a tartós esőzés következtében annyira megrothadt a szőlő, hogy a szüretet halogatni nem lehetett. A jég és eső sok kárt tett bár, mindemellett a borszőlő sok helyen jól fizetett. Csemegeszőlő általában kevés volt. Jó borunk nem lehet, mert a későn érő szőlőt éretlen szedték le. A közönséges bor 20 fillér körül kél.

A nyíregyházi önk. tűzoltótestület egy 10 méter magasságra felnyúló kerékes létrát hozatott. Ennek különösen emeletes épületeknél lehet hasznát venni, mert a falak állapotát figyelmen kívül hagyva a tűzoltóknak lehetővé teszi a tetőre való jutást és az emeleten fennrekedtek megmentését.

Hamis pénz. Az utóbbi időben gyakran észleltek a posták beszállított összegében hamis koronásokat. — A kereskedelemügyi minster rendeletben figyelmeztette most a hivatalnokokat a fokozottabb óvatosságra.

Szállítás a közöshadseregnek. A m.-szigeti-szatmári, nyíregyházi s munkácsi közöshad, sereg termény és zabszükségletére a kassai VI-ik hadtest versenytárgyalást nyitott. Határidő október 23.

Templomi botrány. Rohodon Katz Ignác, Fried Ferenc és Reic Ignác tanulók az izr. templomban ujév napján összeverekedtek és amikor szétválasztották őket, 8 napon tul gyógyuló sérüléseket szenvedtek. Tetükért a bíróságnál is kérdőre vonják őket.

Betöréses lopás. Demecserben Groszman Mór házfalát a kóbor cigányok kiásták és sok értékes tárgyat elloptak. Hegedüs Mihály mézszárszékét is feltörték, de a tulajdonos lövöldözésére elmenekültek. Innen Gégénybe mentek, ahol 2 koresmát törtek fel.

Változott viszonyok. Eddig csak lólopásokról lehetett hirt hallani. Most azonban, a mióta a szarvasmarha ára felment, a lócsiszárok a könnyen jött szarvasmarhát is „értékesíthető“-nek találják. Balkányból értesítenek bennünket, hogy az ottani gulyából Györgye János es Tyukodi János 2 ökröt elloptak. Az utonjárók látták, amikor hajtották a jószágokat, de tolvajlásra nem gondoltak. A vizsgálatot a csendőrség fogantatosítja.

Ismét cigányok. Alig van hét, hogy a lakok a cigányok garázdálkodásáról hirt ne adnának. Af. hó 15-i számunkban közölt betöréseket is cigányok követték el, amit az is bizonyít, hogy a kihallgatott tanúk, a károsok lakása körül cigányokat láttak jární. A gőzmalomban pedig egy cigányosan font ostort is találtak. Legutóbb Kótajban ütötte fel sátát a Lakatos familia, amely lólopásairól híres. Dobránszki János főbíró többedmagával megjelent köztük és a járlatokat akarta megnézni. A karavánnak ez nem volt kedvére, mert a cigányok hirtelen szekerekre kaptak és Buj irányába elnyargaltak. Üldözni sem lehetett őket, mert az a sűrű lövöldözéstől lehetetlen volt. Érdekes a dologban, hogy két lónak a kötelét menekülés közben baltával elvágták, melyeket a községi előjáróság vett gondozás alá.

Körözések. Vármegyénk alispánja Zuszman Mózes, Molnár Mária, Szabó György, Tóth Klára, Szerafin Róza, Máté Gábor és Olejnyik Ferencnek a vármegye területén való körözését elrendelte. A közelebbi adatok a községi előjáróságoknál tudhatók meg.

Gondnokság. A kir. törvényszék Pavlovits Antónia thassi lakosnöt gondnokság alá helyezte.

Közzemlére való kitétel. A vármegyei gyámpénztár zárszámadása f. évi október hó 7-éig a vármegyeházán a II-ik aljegyző hivatalos helyiségében az érdekeltek által megtekinthető.

A fogtechnikusok iparigazolványa. A kereskedelemügyi miniszter a fogtechnikusságot a képesítéshez kötött iparágak közé sorolta és felhívta az I. foku iparhatóságokat, hogy a képesítéssel nem bíró egyéneknek kiadott igazolványokat vonják vissza.

A Nykv. megváltoztatott menetrendje hirdetési rovatunkban olvasható.

A növények nitrogén szükséglete. Azon tápanyagok között, melyek a növények fejlődéséhez, életéhez feltétlenül megkívánatnak, egyik legfontosabb helyet foglalja el a nitrogén, mely nélkül növényélet jóformán el sem lehet. A növények tehát a nitrogént megkívánják. Ha a növénynek elegendő mennyiségű nitrogén áll rendelkezésére, azt növényzet színéből észrevehetjük, mert akkor a levelek zöld színe közé sárga szín is elegyedik, az egész növény világosabb zöld színt vesz fél és minél nagyobb mértékben érzi hiányát a növény, a nitrogénnek annak inkább uralkodik a növényen a sárgás zöld szín. A nitrogéntartalom és a növénynek leveleinek színe között, szoros összefüggés van, a mit bizonyít az, hogy a nitrogéntartalomnak változásánál a növények levélszínének megfelelő változása már akkor is észrevehető, ha ezen változás csak kis mérvű. Wagner kísérletei alapján kimutatta, hogy ezen jelenségnek gyakorlati értéke is van, mert a nitrogén hiányának jelei idejébe lépnek fel, vagyis akkor, mikor a hiány nem oly nagy, hogy emiatt a növények betegeskednének már. Ugyanis a növények leveleinek kékes zöld, zöld és világos sárgászöld színéből következtethetünk arra, van-e elegendő mennyiségű nitrogén vagy pedig nincs a növénynek rendelkezésére. Mihelyt a növényeken észre vesszük a nitrogénhiány jeleit, akkor iparkodjunk azt ellenszűzni, a mit nitrogéntrágyának az alkalmazásával tehetünk meg. Erre különösen a chiliiságytól az, mely különösen igen alkalmas és gyors hatóképességű fogva a nitrogénhiányt csakhamar pótolni fogja. Ha tehát azt tapasztaljuk, hogy növényeinken a nitrogén hiányának jelei mutatkoznak, akkor pótoljuk azt a nitrogéntrágyák alkalmazásával.

A mesterséges trágyafélék elhíntésének ideje. A mesterséges trágyaféléket a chiliiságytól kivételével a vetés előtt kell elhínteni. A mesterséges trágyafélék elhíntésének idejére vonatkozólag megjegyezzük, hogy figyelembe kell venni a trágyázandó növényt és az elszórandó műtrágya oldhatóságát. Az elszórandó műtrágya oldhatóságát figyelembe véve a trágya elhíntése és a vetés ideje között annál rövidebb időköz legyen, minél nagyobb azon trágyaféle oldhatósága. Ettől eltérőleg a szuperfoszfátnak az elszórása a tavasziak alá, nálunk sok helyütt kedvezőbbnek mutatkozott ősszel. A késő ősszel az őszi szántásra elszórt szuperfoszfát jobban oszlódott el a foszforsav mélyebbre hatol, mint ha csak tavasszal szórjuk el és azután aláakarjuk, fogas vagy grubber segítségével. Ugyanezen indokból az ősziak alá is jóval a vetés előtt szórhatjuk el a szuperfoszfátot. A káli trágyáknak az elszórása lehetőleg mindig jóval a vetést megelőzőleg eszközöltessék. Ez azért kívánatos, mert a káli-trágyák tartalmaznak olyan mellékalkatrészeket, melyek maróhatást gyakorolnak a növényzet gyökérzetére. Ha már most ezek a vetést jóval megelőzőleg lesznek elszórva, úgy ezen káros alkatrészek a vetés idejéig a talaj olyan mély rétegébe lesznek mosva, a hol a növényeknek már nem lesznek ártalmára. Az organikus nitrogéntrágyák, thomas-salak és a contiiszt feltétlenül jóval a vetést megelőzőleg szórandók el. Még pedig azért, mert ezeknek a hatására lényegesen kedvező befolyást gyakorol az, hogy azok a talajjal minél egyenletesebben legyenek összekeverve.

Szolgálati jubileum. Knoblauch Sándor a Clayton és Schuttleworth mezőgazdasági gépgyári cég igazgatója legutóbb e cégnél való működésének 40 éves jubileumát ünnepelte. A cég személyzete a jubilálót, ki úgy mint eddig tovább is megszokott pontossággal és lelkiismeretességgel látja el ügyeit, ez alkalmából a legszívebben üdvözölte.

A talajerő fenntartása. A talajerő fenntartásáról kivétel nélkül, minden gazdaságban gondoskodni kell, legyen az a gazdaság akár belterjesen, akár külterjesen kezelve. A talajerő fenntartás nemcsak a saját földbirtokán gazdálkodónak feladata, hanem feladat kell, hogy legyen a bérlőnek is. Hogy pedig a bérlő is iparkodjon betartani mindazt, ami a talajerő fenntartására kívánatik, arról a bérlőadónak kell gondoskodni a haszonbérleti szerződésben. Ugyanis a haszonbérleti szerződésben erre vonatkozólag ki kell kötni határozottan és világosan, hogy mikor és mennyi istálló és műtrágyát köteles felhasználni az illető föld-

birtokos megtrágyázására, milyen kulturnövényeket termelhet az illető bérlő és mennyit és az állattartás milyen mérvű legyen. Hány darab állatot tarthat az egyes állatnemekből és arról meg is kell győződnie. A földbirtokosnak és bérlőnek tehát vállvetve kell azon lennie, hogy a földbirtok talajerejét fenntartsa. Miért is a gazdának arra kell törekednie, hogy az istállótrágya mennyiségét fokozza, azt jól és helyesen kezelje; ott pedig, a hol a gazdaság viszonyai megengedik és a hol a jövedelmezőség szempontjából előnyös az istállótrágyán kívül más trágyaféléket is alkalmazzon. Ilyen trágyafélék a műtrágyák is, melyek nagyon megkönnyítik a talajerő fenntartását és fokozását.

Nemzeti Állam cím alatt rendkívül elevenen szerkesztett társadalmi és közgazdasági heti lap indult meg a fővárosban. A lapnak az az intenciója, hogy társadalmi uton szolgálja a magyar nemzeti állam kiépítését. A Nemzeti Állam első számának vezető cikkét Hock János országgyűlési képviselő írta. Szerkesztősége Kerepesi-ut 72. szám alatt van s előfizetési ára egész évre 12 korona.

A Nap. A fővárosi zszurnalisztika valóságos szenzációja: *A Nap*, mely ma az ország legfüggetlenebb ellenzéki napilapja. *A Nap* a közönség rajongó szerkesztésétől kisérve, egy csapásra hódította meg a szíveket. Minden száma kész meg lepetés és szenzáció. *A Nap* független, érdekes, tartalmas és teljes krónikása a napnak s minden más lap megelőzésével már a kora reggeli órákban kapja kezéhez a vidéki olvasó. *A Nap* felelős szerkesztője: Braun Sándor, főmunkatársa: Ábrányi Emil. Politikai cikkeinek legnagyobb részét Lengyel Zoltán és Ugron Gábor, a magyar ellenzék e fényes nevével vezéralakjai írják. Belső dolgozó társai: Ábrányi Emil, Bródy Mihály, Cholnoky Viktor, Feld Aurél, Gergely István, Hacsak Géza, dr. Hajdu Miklós segédszerkesztő, Holló Márton, Kemény Simon, Lengyel Zoltán, Nádas Sándor, Pásztor Árpád, Székely Miklós, Szaboics Bálint, Szép Ernő, Ugron Gábor. Ez a névsor — élén Braun Sándor szerkesztővel — kész program. Hangban, tartalomban, formában, színekben s elevenességben új ez az újság. Valósággal zászlóvivője *A Nap* a magyar függetlenségi törekvéseknek és úgy politikai, mint újságírói sikerei óriási tényezővé tették. *A Nap* hasábjain tükröződik a leghívebben a magyar közönség érzelmvilága. Külön szenzációja, hogy a legkorábban megjelenő újság a legolcsóbb is. Egy szám ára 2 krajcár. Előfizetési ára egész évre 16 kor., félévre 8 kor., negyedévre 4 kor., egy hónapra 1 kor. 40 fillér (70 krajcár.) Az érdeklőknek *A Nap* kiadóhivatala (Budapest, VIII. Rökk Szilárd-utca 9) készséggel küld mutatványszámot.

A két legnagyobb ékszerész cég a Debrecenben 30 év óta fennálló Blau Lipót, és 24 éve fennálló Löfkovits cég egyesült, s most Löfkovits Arthúr cége alatt vezetetik. Ki óriási választékból megbízhatóan és jutányosan óhajt menyasszonyi ékszer, ezüstöt vásárolni, nyugodtan fordulhat Löfkovits ékszerészhez Debrecenben.

A „Szabolcs” telefonszámjai. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 132. Nyomda: 140.

Szilágyi és Diskant miskolci gépgyáros cég kitűnő borsajtóira, valamint legújabb „Vilám” centrifugális bogyzó és zuzógépére felhívjuk a figyelmét; különösen pedig a cég által feltalált és készített „Kossuth” „Kincsem” és „Hegyalja” borsajtók, nemkülömben a nagyüzemi préseléshez készített „Rákóczy kettős kosaru” sajtókra, a melyeknél a régi világ fából készített prése zseniálisan egyesítve van a modern technika vívmányaival. A sajtó felső része acél, alsó része fa szerkezet. Eanálfogva a must sehol sem érintkezik vasrészekkel, hanem csak a fával, ami a must színét, ízét, zamátját nem befolyásolja. A törkölyt sem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen ki lehet venni. Az 1902. évi egri és pozsonyi II. mezőgazdasági országos kiállításon a cég borsajtói külön első díjjal, aranyéremmel lettek kitüntetve. A cég izléses árjegyzékét kívánatra minden érdeklődőnek megküldi.

Kazánfűtői- és stabilgőzgépezői tanfolyamok. A kassai m. kir. állami felső ipariskolában f. évi október hó 15-én külön tanfolyamok nyílnak meg oly géptulajdonosok és lakatos-, kovács-, rézműparosok részére, kik a stabil

gőzkazánok, illetve stabil gőzgépek kezeléséhez szükséges elméleti és gyakorlati szak-képzettséget megszerezni óhajtják. A stabil gőzgép-kezelői tanfolyamra általában csak olyanok vehetők föl, kik előzőleg a kazánfűtői és lokomobilgépkezelői tanfolyamot sikeresen elvégezték. A kazánfűtői tanfolyamra fölvehetők kazánfűtői gyakorlatnokok és ezen pályára készülő napszámok is, ha a magyar nyelvet bírják s az írás-olvasásban jártasak. Beiratkozhatni — a szabályszerű 6, illetve 10 kor. beiratási díj lefizetése mellett — bármely napon d. e. 11 és 12 óra között az int. Igazgatóságnál. Az elméleti tanítás a hétköznapok esteli, a gyakorlati demonstrációk a vasárnapok délelőtti óráiban tartatnak. A tanfolyam végén teendő képesítő vizsgálatok eredményeihez képest a hallgatók a kazánok, illetve stabilgőzgépek kezelésére törvényesen feljogosító bizonyítványokat nyernek. Kassán, 1906. szeptember hó 14-én. *Az igazgatóság.*

Kinek életbiztosítási ajánlata vissza lett utasítva, forduljon bizalommal Telkes Dezső főügynökhöz (Budapest, I., Attila-utca 35.) Válaszbélyeg melléklendő. Alügynökök díjaztatnak.

Pármai ibolyaszappan. E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdószappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves, gyöngéd illattal ellátott szappanról tudjuk azt, hogy az arcbőrt finomítja, üditi, ugyannyira, hogy még a legérzékenyebb arc-bőrűek is nagy eredménnyel használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árért külföldiszappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem a saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 70 fillér, 3 darab 2 kor. Készíti Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. Kapható Nyiregyházán Ruzsonyi Pál üzletében és Korányi Imre gyógyszerárában. Ugyanott más kitűnő olcsóbb szappanaim is 20 fillértől kezdve kaphatók.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
SCHLICHTER GYULA.

Hirdetések.

ACETYLÉN

VILÁGITÁSI BERENDEZÉSEK

önálló teleppel, szabadalmazott

LUX-készülékkel.

Kezelés nélküli, önműködő, carbid a vízbe eső rendszerű, teljesen **veszélytelen** fejlesztők.

Electromos világítási és erőátviteli

berendezések. Specialitás: **Önálló kis telepek**, (Electrogének) városok, kastélyok, gyárak, szállodák, malmok és magánházak számára.

Kezelés ninesen, olcsó vételár.

Egy 16 gyf. izzólámpa óránként 1 fillérbe, egy tényleges lóerő 6 fillérbe kerül.

MOTOROK:

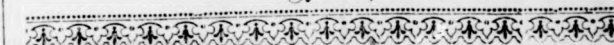
benzinre, gázra, nyersolajra stb., bármilyen célra
Fejér és Schmidt, Budapest, Eötvös-tér 2.

Nyiregyházán

Eötvös-utca 18. sz. alatti ház eladó.

Dr. Hartstein Sándor
ügyvéd, Körte-utca 10.

Hazafiak! támogassátok a hazai kivitel!

Az első magyar libamáj kivitel
HIRSCHFELD ANTAL Galgócson
 és Bécs, II. Haidgasse 7.
 4 koronáért kilogrammonként vesz minden mennyiségben I. rendű friss libamájat.

SIRKÖVEK

mindenféle alakban és nagyságban
 legolcsóbb árak
 mellett kaphatók:

FÜHRER ZSIGMOND FIAINÁL
 Nyiregyházán,
 Vármegeyház-utca 5-ödik szám.

Keresek lakást

kb. 4 szoba, konyha, 3 lóra
 istálló stb.

Levélbeli ajánlatok a kiadóhivatalba intézendők.

Kérdezze meg házi orvosát.

**Vérszegénység,
 Soványság,
 Tüdő és**

**Gégebajoknál,
 Általános gyengeségnél,
 Gyomorhajoknál,**

Üdülő betegeknek mint erősítő kitűnő hatása a

KEFIR TEJ!

Gyarapítja a testsúlyt. elősegíti az emésztést s a mellett kitűnő tápszer.

— Egy üveg ára 16 krajcár (32 fillér). —

Kaukázusi Kefir gombából készíti és eladja **Nagy Kálmán**
 gyógyszerész Nyiregyházán.

Kívánatra házhoz szállítatik.

Kérjen csak **Selle & Kary's**

FREDIN

legjobb tisztítószert mindenféle sárga és fekete cipőhöz. Különösen ajánlható Boxcalfs-, Oscaria-, Chevaux- és Lack cipőknek. Bécs, XII/1.

Folyékony szénsavra berendezett

szikvizgyár
 teljes felszereléssel együtt
szabadkézből eladó,
 Cim a kiadóhivatalban.

Nyiregyháza vidéki kisvasutak.

Értesítjük a közönséget, hogy a Nyiregyháza átrakó állomásról esti 7 óra 16 perckor és 8 óra 38 perckor a Sóstó-fürdő felé induló-, valamint a Sóstó-fürdőről esti 7 óra 57 perckor és 9 óra 22 perckor Nyiregyháza felé induló vonatokat f. évi október hó elsején megszüntetjük.

Nyiregyháza, 1906. évi szept. hó 28-án.

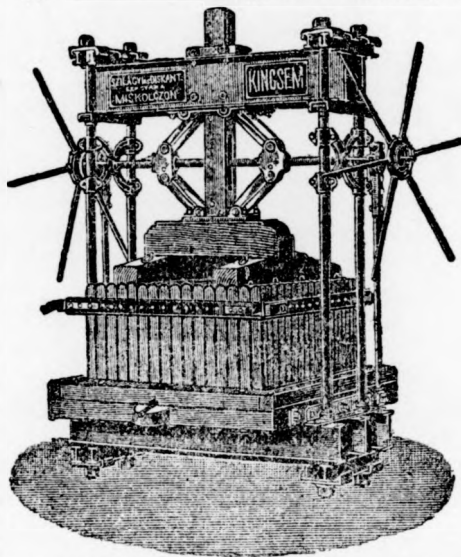
Az igazgatóság.

1902. Egeri borászati kiállításon.
 I-ső díj, aranyérem és díszoklevél.

Temesvár 1901.
 I-ső díj díszoklevél.

1902. orsz. gazdasági kiállításon
 I-ső díj, állami aranyérem.

„VILLÁM” legújabb centrifugális
 bogyzó és zuzógépek.

BORSAJTÓK.

Legújabb rendszerű könyök szerkezetű „Kossuth”, „Kincsem”, Hegyalja”, „Mabille” és „Acélorsós” a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói.

Legújabb rendszerű Rákóczy „kettős kosaru” sajtók nagy üzemű préseléshez.

Főelőnye: a must sehol sem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási erőfeszítés! A törköly egy darabban és könnyen kivehető! Egy ember által könnyen kezelhető.

Szőlőzuzók és bogyzók.

SZILÁGYI és DISKÁNT

gépgyára

MISKOLCZON.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Állandó nagy
 raktár gyász-
 kalapokban.

Szabolcsmegye legnagyobb női felöltő- és kalap áruháza

Óriási választék
 selyem és flanel
 blousokban.

Rózsa

L A J O S utóda

Nagy választék szőrme Boákban meglepő
 olcsó árakon.

Óriási választék
 selyem és flanel
 blousokban.

Állandó nagy
 raktár gyász-
 kalapokban.

Telefon szám 135.

Telefon szám 135

Palack bor eladás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy

Sóstószőlő-telepi saját termésű kitűnő zamatu és tisztán kezelt

fajboraimat

cimkével ellátott 1 literes ledugaszolt palackokban helyben, Nyirfa-u. 3. sz. a. saját házamban árusítom, illetve rendelésre házhoz szállítom.

1 liter fehér asztali bor 64 fillér

1 „ olasz rizling „ 72 „

Telefon utján a követk. üzletekben megrendelhető

Blau Mór ur fűszer és uri divat üzletében telefon sz. 108.
Friedmann S. utóda Fülöp Dezső fűsz. és div. üz. tlf. sz. 105.
Kerekes Pál ur férfi-divat üzletében telefon szám 93.
Özv. Siehermann Dávidné szállító hivatalában tlf. sz. 102.
Wasserman Sámuel ur fűsz. üveg és porcellán üz. tlf. sz. 121.

Kiváló tisztelettel:

Róth Ferenc

sóstótelepi szőlőtulajdonos.

Nyirfa-u. 3. tlf. sz. 135

KÜLÖNLEGESSÉGI**borsajtók,****szőlőbogyozó-gépek és****szőlőzuzók,** valamint

mindennemű **gazdasági gépek,**
műszaki cikkek és malom-
berendezések előnyös feltételek
mellett beszerezhetők és raktáron is
találhatók

LICHTMAN VILMOS cégnél

ki birtok eladási és bérbeadási ügyvi-
teleket is elvállal.

Főüzlet: Nyiregyházán Gróf Károlyi-téren.
Fióközllet: Mátészalkán.

Iskola-utca 3.

számu házban, az udvarban, egy

3 szobás lakás,

hozzátartozó mellékhelyiségek-
kel, november 1-től kiadó.

Pártoljuk a hazai ipart!**Kreiser Simon**
kézműáru üzlete Nyiregyházán.

Az őszi idény közeledtével van szerencsém a t. vásárló közönséget értesíteni, hogy bevásárlási utamról visszaérkeztem. Ez alkalommal is sulyt helyeztem arra, hogy üzletemet elkerülhetetlenül **hazai gyártmányu árukkal** szereljem fel.

Raktáron tartok valódi zsolnai gyapjukelméket női és férfi ruhákra, budai és székesfehérvári festő-kartonokat, szatenokat és barchetokat, liptó-rózsahegyí vásznakot, kanavászok és chiffonokat. Nagy készletet tartok szepességi damasztárúkból. A torontáli szőnyeggyárnak egyedüli elárusító helye szintén nállam van, melyekből külön raktárhelyiséget a róm. kath. iskola épületben tartok fenn.

Óriási választék a Váci szövö- és kötőgyárnak férfi, női- és gyermekharisnyákból.

Üzletemet a t. vásárló közönség jóindulatába ajánlva,
legmélyebb tisztelettel:

KREISLER SIMON.**UJ! Budapesti papiráruház UJ!**

a legolcsóbb bevásárlási hely.

Parochia-épület (Rátvai cukrászdával szemben.)

Ajánlom dúsan felszerelt raktáromon levő mindennemű

uj és használt tankönyveket

majdnem uj állapotban félárban, valamint az **összes iskolai író- és rajzszereket.**

Legnagyobb választék csinos dobozos levélpapír különlegességekben, iroda és üzleti könyvekben.

UJ!

Iskola táskák nagy raktára.

Uj!

Pontos kiszolgálás!

Szigorú szabott ár!

Az elismert legolcsóbb bevásárlási forrás!**Versenyárúház**

Nyiregyháza, Parochia épület.

Ajánlja **őszi ujdonságait:**

Női ruha (Costümes) és blous kelméit, ruha és blous selymek, mosásban szintartó barchet és flanellek, szövet, csipke és stores függönyök, szőnyeg, ágy- és asztal-terítők, butorszövetek, kocsitakarók, cérna és pamut vásznak, damaszt-árú, agouros és rojtos kávék készletek, férfi és női zsebkendők, női kész fehérműek, fekete és színes alsó szoknyák, cloth és karton kötények, férfi-, női- és gyermek téli alsó ruhák stb. stb.

Magyarországban 12254—55. sz. alatt

törvényileg védve

„TÜKÖR-POSTÓ”

egyedüli szintartó és vízmentes női costümes posztó

Kizárólagos eladási jog.

Pontos kiszolgálás!

Szigorú szabott ár!

Mintákat kívánatra bérmentve küldünk.

Mintákat kívánatra bérmentve küldünk.

Köszön, pírshén, faszén nagyban és kicsinyben.

Hoffherr és Schrantz gazdasági gépgyár

bizományi raktára

MANDLEMIL

szénraktárában

Nyiregyháza, Széchenyi-tér 8.

Ajánlja új Viktoria sorvető és legjobb műtrágyaszóró gépeit váltó kerekek nélkül, répa, szecskavágóit és gőzcséplő gépeit.

Telefon 140.

Telefon 140.

Nyomtatványokat

csinos, izléses és szakszerű kivitelben készít

Piringer J. utóda (Borbély Béla)

könyvnyomdája

Nyiregyháza, Városház-épület.

Eljegyzési kártyák, esküvői meghívók
remek kivitelben.

Uj butor üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség b. figyelmét felhívni az ujonnan berendezett

butor-raktáramra,

mely Városház-tér 12. szám alatt, a **Jakobovics-féle** volt butor-helyiségben van.

Raktáron tartok dús választékban:

a legujabb kivitelű háló- és ebédlő-szobákat, vas-, réz- és szalon butorokat, saját készítményű divány és garnitúrákat a legjobb minőségben.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel:

Lefkovits Zsigmond,

Városház-tér 12.

Szabadkézi festményű képeket és különböző tükröket, valamint az elsoroltakat gyári árban számítom.

GUTTMANN HENRIK

divatáru üzlete

Nyiregyházán.

Van szerencsém a mélyen tisztelt vevőimmel közölni, hogy az őszi szövetek **uri öltönyökre** nagy mennyiségben a legujabb mintájú és legjobb minőségben megérkeztek, melynek megtekintésére tisztelt vevőimet meghívom.

Kiváló tisztelettel

Guttman Henrik.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a

BLAU LIPÓT FIAI UTÓDA

ékszerüzletet megszerezvén, hogy a n. é. közönség választék tekintetében évről-évre fokozódó igényeinek a legnagyobb arányokban megfelelhessenek, ezen 30 év óta fennálló üzletet a helybeli piacon 24 éve létező üzletemet **egyesítettem.**

Ennélfogva a Blau Lipót és Fiai Utóda cég e hó végén beolvad Lőfkovits Arthur cég alatt fennálló üzletembe, miáltal elérem azt is, hogy a **költségek tetemesen csökkenvén, áruimat az eddiginél is olcsóbban szolgálhatom.**

Bizton remélem, hogy mindkét üzletem, mélyen tisztelt vevői annál szívesebben fogják törzsüzletemet becses bevásárlásaikkal támogatni, mivel itt a legmesszebb menő előzékenységre, szakértő, solid kiszolgálatra, óriási választékra és a **lehető legjutányosabb árakra** találunk.

Magamat a jövőben is a n. é. közönség nagybecsű pártfogásába ajánlva, vagyok **kész szolgálja:**

LŐFKOVITS ARTHUR

óras és ékszerész Debreczen.

Arjegyzék ingyen, bérmentve.

Képviselet: **Májerszky Barnabás** gépgyárosnál
Nyiregyházán.